

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворчого мистецтва	Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра	Живопис	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 образотворче мистецтво	Семестри	8
АКАДЕМІЧНИЙ ЖИВОПИС Семестр 8. курс 4СЖ2022-1 4СЖ2022-2 січень – травень 2026			
Викладач	Вінтаєв Ю.М. професор		
E-mail	vintaeva58@gmail.com		
Заняття	за розкладом онлайн		
Консультації	За домовленістю		
Адреса	поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8		
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)		

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години у дистанційному на платформі Google meet . Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування як електронною поштою, так і за допомогою месенджера Telegram .У разі необхідності додаткової консультації, фото робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача та в Telegram.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Академічний живопис» є певний обсяг знань з композиції, рисунку, живопису, прийомів роботи з натури, вміння пошуку та вивчення аналогів. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи з фарбами у техніці акварелі, гуаші, олії, акрилу та роботи графічними матеріалами (олівець).

Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Демонстрація матеріалу за допомогою лабораторних приладів. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з дисципліни «Академічний живопис» та застосування додаткової літератури з дисципліни та методичні наочні матеріали :

- Ковальова М., Федюн Є. Портретні постановки студентів 1950-х – 1980-х років з фондів Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного

педагогічного університету імені Івана Франка. Випуск № 42. Дрогобич, 2021. С. 116 – 128.

http://www.aphn-journal.in.ua/archive/42_2021/part_1/42-1_2021.pdf

- Ковальова М.М., Мельнічук Л.Д., Догадайло Д.М. Харківська пейзажна школа.

Валерій Шматько. Український мистецтвознавчий дискурс. 2022. № 5. С. 47 – 53. <http://uad-jrnl.nau.in.ua/index.php/uad/article/view/64>

- Ковальова М. М., Нестерова Є. О. Особливості пленерної практики в Харківському художньо-промисловому інституті (ХХІІ) в 1950–1970-х роках. Український мистецтвознавчий дискурс. 2024. № 2. С. 97–105. <https://doi.org/10.32782/uad.2024.2.11>

Методичний наочний посібник з живопису «Пленерний етюд. (З творчого досвіду)». 76 фото авторських етюдів (пол. олія) 2005р. та наочні матеріали - приклади завдань, презентації за темами курсу у спільному телеграм каналі.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань з дисципліни «Живопис сюжетно-тематичної картини» студентами 4-го курсу спеціалізації «Образотворче мистецтво» потребує наступні матеріали: папір, полотно, картон 60x80, 70x90 пензлі, палітра, олійні фарби та ін.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Академічний живопис» є оволодіння системою засобів та прийомів олійного живопису у відтворенні дійсності задля вираження художнього образу, що відповідає основній задачі вищої художньої школи – підготовці кваліфікованих фахівців в області образотворчого мистецтва.

Завдання полягає у

- Виконанні живопису складного натюрморту, пейзажу та постаті людини.
- вивчення закономірностей побудови картинного простору через композиційно-графічне рішення.
- вивчення закономірності передачі живописними засобами форми, матеріальності і фактури натури, знаходження колірних і тональних відношень.
- З'ясування можливостей орнаменту у живописному творі.
- Вивчення закономірностей пластичної мови живопису.

Компетентності та програмні результати навчання навчальної дисципліни «Академічний живопис» (згідно з освітньою програмою)

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 13.Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1.Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно просторового та візуального середовища.

СК 3.Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «АКАДЕМІЧНИЙ ЖИВОПИС»

Академічний живопис – є однією з фундаментальних практичних дисциплін, яка сприяє надбанню професійної живописної майстерності, що необхідно для створення оригінальних художніх творів. Дисципліна виховує творче мислення, естетичні погляди за формою та змістом протягом 4 навчальних років. Основною формою навчання живопису є робота з натурою, яка сприяє накопичуванню досвіду через певний ланцюг завдань. Розуміння матеріального світу засобами живописної мови дає можливість вільно висловлюватися художнику на полотні і створювати неповторні станкові картини.

8 семестр містить: 2 змістовних МОДУЛІ, 4 завдання за темою: «Вивчення та аналіз живопису оголеної постаті людини в середовищі на основі пошукових етюдів».

Завдання спрямоване на досконалий анатомічний аналіз фігури завдяки тональному та кольоровому моделюванню в загально-декоративній гармонійній організації полотна.

Змістовний МОДУЛЬ 1 містить 2 практичних завдання :

1) «Живописне рішення оголеної постаті людини на орнаментальному тлі на основі пошукових етюдів». Завдання на з'ясування можливостей орнаменту в живописному творі.

2) «Короткочасні етюди оголеної постаті людини». Завдання в інтер'єрі за різних умов освітлення (контрастне, м'яке, контражур).

Змістовний МОДУЛЬ 2 містить 2 практичних завдання:

1) «Пленерні етюди пейзажу і натюрморту».

2) «Оголена постать людини в середовищі з насиченими кольором драпірування».

Екзаменаційне завдання

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Мета запропонованих завдань — є опанування та вміле використання на практиці основних закономірностей живописної побудови форми живої голови та набуття практичних навичок роботи з матеріалами. Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні труднощів;
- швидкий темп вивчення навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні працювати з поставленою задачею керівником, але без прямих рекомендацій. Роль викладача є більш за все консультативною, тому що викладач виступає в ролі «замовника» той чи іншої роботи студентів.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

- Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F	
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
За розкладом	Тема 2 Завдання 1.1 – Живописне рішення постаті на орнаментальному тлі (або з орнаментом на одязі). З'ясування можливостей орнаменту у живописному творі.	практичні	етюди-пошуки	3	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	7	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою	5	Поточний перегляд	

			деталей			
За розкладом	Тема 2 Завдання 1.2 – Короточасні етюди оголеної постаті людини в інтер'єрі за різних умов освітлення (контрастне, м'яке, контражур).	практичні	етюди-пошуки	3	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	7	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	5	Поточний перегляд	
За розкладом	Тема 2 Завдання 2.1– пленерні етюди пейзажу і натюрморту.	практичні	Рішення колірно-тональне	5	Поточний перегляд	
04.04		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	5	Поточний перегляд	
За розкладом	Тема 2 Завдання 2.2. - Оголена постать людини в середовищі з насиченими кольором драпірування.	практичні	етюди-пошуки	4	Поточний перегляд	Екзаменаційне завдання.
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	10	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	6	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема 1	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–40
2	Поточний контроль	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу,

			проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Практична подача акуратна, без помилок. Показав відмінні результати під час поточного контролю.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував якісний рівень знань та вмій під час поточного контролю, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання.
B	12–15	32–35	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксій. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с..
2. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264.
3. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.
4. Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV, 2018, К.: ІПСМ НАМ України, 375 с. – іл.
5. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с
6. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерство освіти і науки України; Харківська державна академія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчого мистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.
7. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
8. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксій. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

- Дерман Л.М. Соціокультурні комунікації у дизайні ХХ-ХХІ століть / Л.М. Дерман // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: щокварт. наукове видання. – К.: Міленіум – 2014. – №3. – С. 11.
- Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV. – К.: ІПСМ НАМ України, 2018. – 375 с. – іл.
- Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основикольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва :навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.